

CSECSEMŐ- ÉS KISGYERMEKGONDOZÓ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

CSECSEMŐ- ÉS KISGYERMEKGONDOZÓ

Feladatok és tevékenységek

Mit csinál a csecsemő- és kisgyermekgondozó?

Bölcsődékben, csecsemő- és gyermekotthonokban gondoskodik a napközben vagy állandóan rá bízott csecsemőkről és kisgyermekről. Ez a foglalkozás teljes odaadást, gyermekszeretetet, türelmet és empátiát (beleérző képességet) kíván művelőitől.

A csecsemő- és kisgyermekgondozó ismeri a 0-3 éves korú kisgyermek test és lelki fejlődését, az átlagos fejlődési színvonalától való esetleges eltérések jelentőségét és a különféle betegségek tüneteit. Továbbá ismeri a csecsemők és kisgyermek korszak táplálkozásának alapelveit és a táplálékok elkészítésének módját.

A különféle gondozási feladatokat szakszerűen, pontosan, lelkiismeretesen és lehetőleg gyors munkatempóban kell elvégeznie. Viszont ha csupán e tevékenység áll a munka középpontjában, előfordulhat, hogy minden kifogástalanul lezajlik, csak éppen a gyermek személye marad ki az egészből. Rendkívül magas követelménynek tűnik, mégis igaz, hogyha a gondozónő csak az előírt és ellenőrizhető napi teendőit látja el pontosan és fegyelmezetten, még nagyon keveset tett, hiszen a gondozási feladatok mellett az otthont, a család érzelmi hatásait is pótolnia kell, különösen a bentlakásos csecsemőotthonban élő gyermekek számára.

A 0-3 éves gyerekek számára fontos, hogy gondozójuk színesen, élénken, játékosan, derűsen foglalkozzék velük, hogy még a huszadik gyerekekre is rá tudjon mosolyogni öltöztetés közben, és legyen ereje és kedve beszélni is hozzá. Lényeges, hogy ne gépiesen és csupán magára kényszerített fegyelmezettséggel végezze munkáját, hanem örömet leljen tevékenységében.

Rendkívül nehéz a feladat megvalósítása azok számára, akik csak intellektuális alapon közelednek hozzá, de személyiségükből nem árad az életkedv, a vidámság, és nem újul meg bennük naponta az öröm, ha a gyerekek közé beléphetnek. Ezen a pályán különösen nagy szerepe van a személyiség alkalmasságának, azonban az is lényeges, hogy a gondozónők megfelelő pedagógiai, pszichológiai ismeretek birtokában, a tudatosság kontrolljával végezzék a munkát.

A csecsemő- és gyermekgondozó személyisége és ismeretei azért döntő fontosságúak, mert a gyermekek későbbi fejlődésének, alakulásának szempontjából az életük első három évében átélt élmények és hatások is rendkívül jelentősek. Ez a foglalkozás legalább annyira pedagógiai hivatás, mint egészségügyi.

Feladatok, tevékenységek részletesen

Pelenkázás

A csecsemő higiéniai szükségletének kielégítése érdekében a pelenkázásra, vagy tisztába rakásra naponta többször is szükség van. A pelenkázás során a gondozó eltávolítja az ürülékkel teli pelenkát, majd tisztára mossa a csecsemő bőrét. Ha a vizelet nagymértékben irritálta a bőrfelületet, hintőporral beszórja, vagy erre a célra felhasználható kenőccsel bekenni azt. Ezután felhelyezi a tiszta pelenkát és visszaöltözteti a csecsemőt.

Etetés

1 éves kor alatt naponta többször, később már csak ritkábban (napi 4-5 alkalommal) szükséges a kisgyermek táplálkozási szükségletét kielégíteni. A gyermek életkorától függően cumisüvegből vagy tányér, kanál segítségével végzi el az etetést a gondozó, a megfelelő táplálkozási előírásokat betartva. Fokozott figyelmet kell fordítania arra, hogy a táplálék megfelelő minőségű és mennyiségű legyen, valamint, hogy a fognövekedés különböző stádiumában milyen az étel állaga. Lényeges ezen kívül a megfelelő mennyiségű zöldség, gyümölcs és tápszerek, vitaminok fogyasztása is.

Gyógyszerek beadása

Az orvosi előírások szigorú betartását követve a megfelelő gyógyszerkészítmények és egyéb vitaminok adagolását is a gondozónak kell elvégeznie. Bizonyos esetekben állandó gyógyszerellátásra van szükség, amely gondos és alapos ellenőrzést igényel.

Öltöztetés

A gondozó lefekvés előtt, felkeléskor, mosdatáskor, utazás előtt és után is öltözteti vagy átöltözteti a kisgyermeket/csecsemőt. Az öltöztetés során fontos ügyelnie arra, hogy az időjárás viszontagságainak (hideg, hőség, eső, stb.) megfelelően történjen a ruhák kiválogatása. Fokozottan figyelnie kell, hogy a kisgyermeknek ne legyen melege és ne is fázzon, valamint figyelnie kell az időjárás által okozott betegségek (pl. megfázás) elkerülésére.

Mosdatás

A mosdatás és fürdetés fontos tevékenysége ennek a foglalkozásnak, a csecsemő mosdatására pedig különösen figyelni kell a pelenkázás időszakában. A gondozó minden egyes tisztába rakás során alaposan megtisztítja a csecsemő testét, miközben ügyel arra, hogy finoman, óvatosan bánjon a babával, nehogy sérülést okozzon neki. Nem mindegy az sem, hogy milyen fürdőhabot, samponot használ, ugyanis kisgyermeknél gyakran előfordul, hogy a gyermek szemébe került tisztítószer kicsípi azt. Ma már erre a célra számtalan baba habfürdő és sampon áll rendelkezésre. A fürdetés, mosdatás során fontos figyelni arra, hogy a csecsemő minden testrésze (feje, füle, testhajlatai, stb.) alaposan meg legyenek tisztítva. A tisztálkodás befejeztével, a gondozó fürdőlepedőben vagy törölközőben megszáritja a kisgyermeket, majd felöltözteti. Rendkívüli odafigyelést igényel, hogy a fürdetés során meleg legyen a fürdőszobában, hiszen a kisgyermek könnyen megfázik, és beteg lehet.

Játék, foglalkozás

A játék és a foglalkozás szintén meghatározó eleme ennek a pályának, ugyanis a kisgyermek fiziológiai szükségleteinek kielégítésén túl nagy odafigyelést igényel a megfelelő szociális környezet és a társas kapcsolatok kialakítása. A kisgyermek életkorától függően különböző játékszerek (csörgők, kisautó, játékbaba, stb.) használata ajánlható. Nagyon fontos, hogy ne csak játékszert adjunk a gyerek kezébe, hanem mi magunk is

foglalkozunk, játszunk vele. Nem is képzeljük, mennyire fontos a gyermek számára az odafigyelés, a törődés, a kommunikáció.

Egyéb tevékenységek

Dokumentáció vezetése

A gondozó feladatai közé tartozik a gyermekre vonatkozó dokumentáció vezetése. Ebben fel kell tüntetni a pontos személyi adatokat (név, születési hely, idő, stb.), az intézményi nyilvántartásba vételt és azokat a feljegyzéseket, amelyek a betegségekre, egészségi állapotra, fejlődési rendellenességekre vonatkoznak.

Bizonyos esetekben a vizsgázott csecsemő- és gyermekgondozó bölcsődében vezetőként, vagy vezető-helyettesként is foglalkoztatható. Ilyenkor a szakmai színvonal folyamatos emeléséért, valamint a saját és munkatársai szakmai továbbképzéséért is felelős. Ezen túl irányítania és igazgatnia kell a bölcsőde, vagy nevelőintézet gazdasági ügyeit és intézményi feladatait.

A munkavégzés során használt eszközök:

- ◆ pelenka (textil, vagy eldobható),
- ◆ hintőpor, kenőcsök, krémek,
- ◆ tisztítószeres (sampon, habfürdő),
- ◆ gyógyszerek, vitaminok (szükség esetén),
- ◆ bébi ételek,
- ◆ cumisüveg,
- ◆ rugdalózó és egyéb csecsemő- és kisgyermekruhák,
- ◆ játékok.

Munkahely, munkakörnyezet

Munkáját zárt helyen általában bölcsődében végzi, azonban kevés időt a szabadban is eltölt a gyerekekkel. A munkakörnyezet kellemes.

A sok kisgyermekkel való törődés, a róluk való gondoskodás, napközbeni ellátásuk változatos, érdekes munkát biztosít.

Közvetlen baleseti veszélyek nincsenek.

Kapcsolat

Munkája során a következő személyekkel kerülhet kapcsolatba:

- ◆ kisegítőkkal,
- ◆ munkatársakkal,
- ◆ intézményvezetővel,
- ◆ az intézmény tulajdonosával,
- ◆ szülőkkel,
- ◆ óvodapedagógussal,
- ◆ pszichológussal,
- ◆ gyógypedagógussal,
- ◆ orvossal.

Követelmények

A csecsemő- és kisgyermekgondozó foglalkozás gyakorlása sok, egymástól eltérő jellegű követelményt határoz meg. A legfontosabb talán, hogy kellő türelemmel, szeretettel és odaadással bánjunk a gyermekkel. Lehet valaki maximálisan képzett és precíz a gyermekgondozás területén szükséges feladatok ellátásában, ha alapvetően nem szereti a gyerekeket, és nem érzékeli jól a velük való helyes bánásmódot. Az alábbiakban azokat a legfontosabb fizikai, pszichikai és egészségügyi követelményeket soroljuk fel, amelyek meghatározóak ebben a foglalkozásban.

Fizikai és pszichikai alkalmassági feltételek:

- ◆ gyermekszeretet,
- ◆ empátia (beleérző képesség),
- ◆ rendszeretet,
- ◆ figyelmesség,
- ◆ odaadás,
- ◆ türelem,
- ◆ karok, kéz, ujjak használata.

Egészségügyi kizáró okok:

- ◆ átlagon aluli fejlettség,
- ◆ a statikai rendszer, a végtagok minden olyan alaki és működési rendellenessége, betegsége, amely a munkavégzést akadályozza,
- ◆ a szív és a keringési rendszer bármilyen állandó betegsége vagy rendellenessége (a magas vérnyomás és az ájuláshajlam is),
- ◆ szívműtét utáni állapot a szívbeteggondozó javaslata szerint,
- ◆ reumás láz utáni állapot,
- ◆ idült hörghurut,
- ◆ tüdőasztma,
- ◆ hörgőtágulat,
- ◆ epilepszia,
- ◆ idült bőrbántalmak,
- ◆ szintévesztés,
- ◆ sükettség, nagyothallás.

Egyéb tulajdonságok:

- ◆ jó beszélőképesség,
- ◆ fokozott figyelem,

- ◆ együttműködés másokkal,
- ◆ érzelmi megterhelés,
- ◆ pontosság, precizitás.

Az alábbi tantárgyakban kell jó teljesítményt elérni:

- ◆ anyanyelv,
- ◆ egészségtan,
- ◆ pszichológia,
- ◆ háztartástan.

Szakképzés

A képzés során a tanulók megismerik:

- ◆ a csecsemő és kisgyermekgondozás alapvető szerepét és funkcióját,
- ◆ az intézmény szerepét, feladatait, részeit és működtetésének feltételeit,
- ◆ a csecsemő és kisgyermekgondozás eszközeit,
- ◆ a szükséges tennivalókat, feladatokat, azok módszereit,
- ◆ a kiegészítő műveleteket,
- ◆ az intézményi és a személyi higiénia követelményeit,
- ◆ a munka és balesetvédelmi előírásokat.

A képzés során oktatott szakmai és vizsgatárgyak:

- ◆ az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése, gondozása,
- ◆ fejlődéslélektan,
- ◆ neveléstan,
- ◆ alkalmazott lélektan, vezetési ismeretek és módszerek,
- ◆ élelmezéstan.

A szakképesítés megszerzésének módja

A képesítést általában egészségügyi szakközépiskolában megszerzett középfokú végzettség (érettségi bizonyítvány) után 2 vagy 3 éves szakosító továbbképzéssel lehet megszerezni. Ezen kívül esti, vagy levelező tagozaton is mód van a képesítés megszerzésére.

A szakképesítés OKJ száma 54 5070 01

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási, és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A csecsemő és kisgyermek gondozó foglalkozást bemutató **pályaismertető film** elérhető az Állami Foglalkoztatási Szolgálat www.afsz.hu, valamint a Nemzeti Pályainformációs Központ www.npk.hu, továbbá az e-pálya www.epalya.hu internetes elérhetőségeken.

A szakma jövőjéről készült tájékoztatás a <http://www.epalya.hu/munka/foglalkozas.php> weblapon érhető el, a foglalkozás megadásával.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Készült 1999-ben. Aktualizálva 2008-ban az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.